

رئیس — گویا مذاکرات در این ماده کافی باشد (اغلب تصدیق کردند).

رئیس — ماده اول و دوم حاضر است.

ذکاء الملک — تا روز شنبه حاضر میشود.

رئیس — عجالتاً چند دقیقه تنفس داده میشود در این موقع که یکساعت و ربع قبل از ظهر است تنفس داده و مجلس مجدداً منعقد نشد

جلسه ۲۸۳

صورت مجلس یوم شنبه ۱۷ شعبان المعظم ۱۳۲۹

رئیس — آقای مؤتمن الملک - سه ساعت قبل از ظهر بجای خود جلوس نمودند پس از ده دقیقه مجلس افتتاح گردید.

صورت مجلس قبل را آقای میرزا ابراهیم خان قرائت کردند.

(غائبین جلسه قبل - بدون اجازه)

معاضد السلطنه - دکتر اسمعیل خان - معین الرعایا حاج امام جمعه - غائبین با اجازه - ناصر الاسلام -- آقامیرزا ابراهیم قمی - ممتدالتجار - حاج شیخ رئیس آنهائیکه در وقت مقرر نیامده اند. دکتر امیرخان یکساعت و ۲۰ دقیقه - حاج وکیل الرعایا دوساعت و ۲۰ دقیقه - آقا سید محمد رضا - آقا میرزا علی اکبر خان - نیر السلطان - میرزا اسدالله ان - نیر حضور هریک نیم ساعت - میرزا رضای مستوفی ۳۵ دقیقه - آقای میرزا یانس ۴۰ دقیقه.

رئیس — در صورت مجلس ملاحظاتی هست ؟

آقا سید محمد رضای همدانی - بنده غائب نبودم گویا بملاحظه اشتراك اشتباه شده است آقای آقا سید محمد رضای مساوات غائب بوده اند.

رئیس - چندین مرتبه عرض کردم راجع بغیبت در مجلس نباید مذاکره بشود رجوع باداره مباشرت باید نمود.

حاج سید ابراهیم - در باب مخارج مسافرت نمایندگان بنده عرض کرده بودم در مخارج انجمن نظارت اشاره بشود در صورت مجلس ننوشته اند

رئیس — اصلاح میشود دیگر مخالفی نیست؟ (اظهاری نشد)

رئیس — ورت مجلس تصویب شد دستخطی از والا حضرت اقدس آقای نایب السلطنه ۱۵ شعبان ۱۳۲۹ مجلس شورای ملی مشروحه از هیئت وزراء عظام مبنی بر تصمیم خودشان در پولتیک خارجه و داخله باینجناب رسیده که دارای منتهی درجه اهمیت است چنانکه بتفاریق ایام مکرر خاطر نمایندگان محترم را متذکر مسائل اساسی داشته ام اینجناب را با عقیده که اظهار داشته اند کمال موافقت حاصل است در این موقع هم باز ایفای وظیفه خیرخواهی را واجب دیده مشروحه مزبور را فوراً بمجلس شورای ملی ارسال وتوجه کامل نمایندگان محترم را بمندرجات آن جلب مینمایم ومخصوصاً درخواست دارم نصایح خیرخواهانه سابقه اینجناب را بخاطر آورند که در اینمدت چه در باب پولتیک داخله وجه درباب پولتیک خارجه اظهار داشته همیشه آرزومند بوده ام که این مقاصد حسنه اساسی بدست هیئت دولت جاری شده اهالی مملکت را از فوائد مشروطیت کاملاً بهره یاب کنند ومتأسفانه صورت پذیر نشده اینک نتایج وضمیر

بواسطه غفلت از مقتضیات حال مملکت بظهور رسیده ومضرات و مخاطرات آن طوری محسوس است که حاجت بهیچ گونه توضیح ندارد والبته تصدیق خواهند فرمود که در این حالت حالیه دیگر نه مجالی برای تسامح وغفلت باقی است و نه فرصتی برای تحقیق علت غفلت های سابق فقط آنچه در اینموقع واجب است این است که هر چه زودتر نمایندگان محترم با موافقت وزرای عظام برای پولتیک داخله سبک و رویه ومتضمن اطمینان قلوب وآسایش عموم استحکام اساس مشروطیت وحسن جریان اصلاحات باشد اتخاذ نمایند که دوام حکومت مقتدره منصفه امکان پذیر بوده و بتوانند مصالح حقیقی و فواید عموم را در نظر گرفته مقاصد ملت را بموقع اجرا بیاورند و البته فراموش نخواهند فرمود که در این مدت که در این اختلاف و مداومت در نظریات وغفلت از عملیات قدرت دولت را طوری ضعیف نموده که غالباً قوه اجرائیه یا دچار بحران بوده یا در زمان مقابل خود هم قوه نداشته که بکلی از وظایف خود باز مانده و امر منتهی بحالت حالیه گردیده و دوام آن منتج مضرات و مخاطرات است و اگر هر چه زود تر از تجربه گذشته متنبه حاصل نگردد و موافق حال مملکت تغییری در سبک و رویه داده نشود بلاشک موجب ندامت کلی خواهد بود. هکذا در باب پولتیک خارجه که نهایت ارتباط را با پولتیک داخله دارد و تکلیف آن بهیچوجه ممکن نیست همینقدر اجمالاً خاطر نشان میکنم که باز برخلاف نصایح خیرخواهانه متوالی اینجناب رویه وسبکی که مناسب حال مملکت و مقتضیات حالت حالیه است اتخاذ نشده و درازد یاد و تکمیل حسن مناسبات با دول متحابه اهمیتی که لازم بوده بظهور نرسیده و بعد از ورود اینجناب از حسن مساعدتی که از طرف دول متحابه اظهار شد و اینجناب تشکر آنرا نمودم بطوریکه سزاوار بوده استفاده بعمل نیامده بنا بر این اکیداً زحمت میدهم که تدارک این غفلت و مراقبت در تکمیل حسن روابط و استقرار اعتماد در مرادوت با دول متحابه نهایت اهمیت را دارد و چون مندرجات این مشروحه مبنی بر کلیات مسائل است البته وزرای عظام طرحی را که برای حصول این هردو مقصود مهم در نظر گرفته اند بتفصیله بمجلس شورای ملی پیشنهاد خواهند نمود امیدوارم که نمایندگان محترم اهمیت موقع را در نظر گرفته در تدارک مافات جد وافی نمایند. زیرا که پیشرفت امور هیچ مملکتی خصوصاً این مملکت در حالت حالیه بدون حسن روابط خارجه امکان پذیر نیست و اگر خدای نکرده از اهمیت موقع و اهمیت این مسائل که تا کنون بکرات خاطر نشان شده صرف نظر شود صریحاً اظهار میدارم که موقع اینجناب نیز دچار نهایت اشکال شده و دیگر وجهاً من الوجوه معذور نخواهد بود که شاهد اینحال ناگوار مملکت باشم.

رئیس — لایحه که وزراء عظام حضور والا حضرت اقدس آقای نایب السلطنه عرض کرده اند قرائت میشود.

لایحه مزبور بعبارت ذیل قرائت شد ۱۵ شعبان ۱۳۲۹ مقام منیع رفیع نیابت سلطنت عظمی دامت شوکته

هیئت وزراء موافق مطالعاتیکه در این چند روزه در جریان امور و حوادث حاضر کرده اند متفقاً معروض میدارد.

که هر گاه در پلتیک عمومی مملکت از نقطه نظر داخلی و خارجی بطوریکه تا کنون رفتار شده مداومت شده قطعاً مخاطرات عظیمه در پیش خواهد بود. بنا بر این لازم میدانند که فوراً در پلتیک داخلی و خارجی تغییراتی اتخاذ شود و در این موقع مشکل با موانع بیشمار پیشرفت امور و موفقیت دولت بیشتر باشد بدیهی است اجرای این تغییرات در صورتی ممکن و مفید است که مجلس شورای ملی بطوری با هیئت دولت هم عقیده بوده و اعتماد کامل داشته باشند که جریان امور بروفق مصالح مملکت امکان پذیر باشد در صورتیکه این موافقت عقیده و اعتماد ممکن نشود چون هیچ وسیله پیشرفت در نظر ندارند مجبور خواهند بود معافیت خود را از تصدی امور استدعا نمایند عجالتاً لازم دانستند این عقیده خود را بطور کلی و اساسی بمقام منیع مبارک تقدیم دارند و بعد جزئیات مطالب را در خصوص پلتیک خارجی و داخلی در صورتیکه امر فرمایند بعرض پیشگاه مبارک برسانند که بعد بمجلس شورای ملی پیشنهاد شود الامرالاقدرس مطاع (نجف قلی بختیاری) (قوام السلطنه) حکیم الملک - مشیرالدوله - وثوق الدوله - معاضد السلطنه.

رئیس — گمان میکنم که امروز میتوانیم در این لایحه مذاکره کنیم البته مجلس شورای ملی همیشه قصدش بر این بوده که در داخله تهیه موجبات آسایش عمومی را فراهم بیاورد ونسبت بدول خارجه هم حفظ روابط حسنه و مناسبات دوستانه را کرده باشد وغیراز این مقصودی نداشته است والبته هیئت وزراء هم هر چه بنظرشان خواهد آمد بطوریکه اظهار شده طرح آنرا میریزند ومیآورند تا ما را بکنیم ولی چون هنوز جزئیات این مسئله معلوم نیست امروز نمیشود در این باب مذاکره کنیم و اگر مخالفی نباشد همینطور از طرف مجلس جواب عرض نمایم (گفتند صحیح است) دو فقره تلگراف هم رسیده است یکی از سردار ارفع و یکی دیگر از تجار تبریزی بای اطلاع خاطر آقایان قرائت میشود بترتیب ذیل قرائت شد (۱) از طرف تجار تبریز بتوسط حضرات آقایان هیئت تجار زیدت اقبالهم مقام منیع مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه مفهوم اخبارات ناگوار تلگرافی دایر بحرکات وحشیانه و ناموس شکیهانه محمدعلی میرزا و عبور آن منفور بظاک یاک ایزان بعموم اهالی معلوم از شرح اقدامات ظالمانه اوصرف نظر کرده باواز رسا و فریاد های غیورانه عرض میکنیم که مجاهدین غیور آذربایجان و جوانان رشید در حفظ مقام مقدس اسلامیت و نگاهداری استقلال مملکت باجان و مال و عرض و ناموس تا آخرین قطره خون حاضر و از جان فشانی لازمه کوتاهی نداشته در حفظ و حراست این خاک پاک که شرافت ملی و اسلامیت بسته باستقلال آنست دست بردار نخواهیم شد و بحدی از تنفر محمد علی میرزا و اشد اعمال قبیحه او ثابت قدم هستیم که دوره محصوریت آذربایجان و آن اظهار برشادت از صفحه تاریخ محو و تاریخ مجددی شجاعت آذربایجانی یادگار ماند البته آن دولت محترم نیز که زمام

اختیاری کرور نفوس ایرانی را بعهده گرفته و نزد خدا و رسول مسئولیت تامی دارید در این موقع از بذل مساعدت دریغ نفرموده و عموم وطن خواهان را دعوت بمعنویت اتفاق و اجتناب از نفاق فرموده و مقرر خواهند فرمود که این عرایض خالصانه را در عموم جراید درج و انتشار نمایند

(هیئت تجار تبریر)

۲- از طرف سردار ارفع توسط نمایندگان عربستان حضور محترم رئیس و وکلای مجلس مقدس شورای ملی شیداللهار کانه خدمات فدوی در استقرار مشروطیت و وطن خود پوشیده نیست و تا آخرین درجه در حفظ استقلال مشروطیت و خدمات ملی حاضر فرمایشات را مترصد ۱۲ شعبان خزعل

رئیس - راپورت کمیسیون قوانین مالیه البته راجع بحقوق وراثی که از دو تومان کمتر است قرائت میشود خاطر آقایان هست که این راپورت مشتمل بر دو ماده بود ماده اول آن با اکثریت ۴۷ رأی تصویب شد و ماده دوم ارجاع شد به کمیسیون - کمیسیون ماده دوم را نظر باین که از طرف وزارت مالیه پیشنهاد نشده بود مسترد داشت و چون ماده دوم را کمیسیون مسترد نمود و باید در ماده اول مجددا رأی بگیریم از این جهت حالا یکمرتبه خوانده میشود و رأی میگیریم همان ماده اول قرائت میشود با اضافه در سال (ماده مزبور بعبارت ذیل قرائت میشود)

ماده ۱ - حقوق سهمی هر يك از وراث که نقداً جنساً در سال از دو تومان تجاوز نکند وزارت مالیه از طرف دولت پنج برابر مبلغ آن را نقداً بدون کم و کسر بورات داده و آن حقوق را ابدی حفظ مینماید .

رئیس - مخالفی نیست ؟ (اظهاری نشد) پس رأی میگیریم آقایانی که ماده اول تصویب می کنند ورقه سفید خواهند انداخت و آنتهایی که تصویب نمیکنند ورقه کبود اوراق رأی اخذ شده آقای حاج میرزا رضا خان آنها را بعد ۶۰ ورقه سفید شماره نمود .

رئیس - با اکثریت ۶۰ رأی از ۷۶ رأی نمایندگان حاضر تصویب شد راپورت کمیسیون بودجه راجع بقراءه غریبی دزفول قرائت میشود (بعبارت ذیل قرائت شد)

لایحه وزارت مالیه راجع بمالیات قراءه واقعه در سمت مغرب دزفول در کمیسیون بودجه مطرح مذاکره گردیده مطابق پیشنهاد وزارت مالیه مدتی است قراءه مزبوره خالی السکنه و قابل ادای هیچگونه مالیاتی نیست حالیه از طرف عموم علماء و مالکین و اهالی دزفول تقاضا شده است

کسر مالیات سابق ایندهات تخفیف داده شده و در عوض عشر عایدی و محصول قراءه مزبوره دریافت شود نمایندگان عربستان نیز در این خصوص اطلاعات کافی داشته در کمیسیون اظهار داشتند پس از مذاکره لازمه نظر باینکه دهات مزبوره فعلاً خالی السکنه و اگر مثل سابق شروع بآبادی نشود گذشته از ضرر مالیاتی امر معیشت اهالی دزفول بواسطه عدم زراعت ایندهات در عسرت خواهد بود و تصویب ماده پیشنهاد وزیر باعث تشویق اهالی در آباد نمودن قراءه مزبور

است کمیسیون بودجه عین پیشنهاد وزارت مالیه را تصویب نموده پیشنهاد مجلس شورای ملی مینماید توضیح آنکه مطابق پیشنهاد حاجی عزالممالک لفظ (مالکی) بعد از محصول در ماده وزیر با اکثریت تصویب و اضافه شود .

ماده واحده - بصاحبان قراءه سیزده گانه مفصله ذیل واقعه در سمت مغرب دزفول اجازه داده میشود که اقدام بآبادی آن نموده و عشر عایدی و محصول مالکی را بغایت مالیات بپردازند تا قرار مجیزی کلی داده شود - قلع طوق و سغیر - بن دار حاجی حسن - بن دار ناظر - گنجه - علی ابن الحسین - ده حاجی بن دار شاهی - میان چغان - شهان - زاویه ها - بن معلا - حسین آباد - جرگه سید احمد .

رئیس - مخالفی هست ؟

آقا میرزا احمد - بعقیده بنده این يك تغییر مالیاتی است که مستلزم تخفیف است و يك ماده در قانون انجمن ایالتی و ولایتی است که میگوید در این موارد انجمن محل باید تصویب بکند و بعد از تصویب انجمن تصویب وزارت مالیه کافی است دیگر محتاج بآمدن مجلس نیست و بر حسب قانون در این موارد همینکه انجمن محلی تصدیق بنماید و وزارت مالیه هم تصویب بکند کافی است دیگر لازم نیست بمجلس بیاید .

حاج عزالممالک مخبر کمیسیون بودجه - در باب تصدیق انجمن در راپورت فراموش شده است که نوشته شود در کاغذ وزارت مالیه نوشته شده است که انجمن تصدیق نمود و بعد از آن وزارت مالیه هم تصویب کرده است در این خصوص که اشکالی باقی نماند ولی اینکه چرا این بمجلس پیشنهاد شده است برای اینست که این مسئله تخفیف مالیاتست و هم تغییر مالیات و وزارت مالیه نمیتواند مالیات را تغییر بدهد و نسبت بتخفیف ایندهات هم اگر آقایان ایرادی داشته باشند بنده با اجازه آقای رئیس عرض میکنم که این دهات پنج شش سال است که خالی از سکنه است و اگر بنا بشود اینجازراعت نکنند باید نرودسوار و تفنگچی که از شهر میرند در آن جا يك زراعتی بکنند و همین باعث بستگی آذوقه و ماش اهل شهر شده است بطوریکه تقریباً يك قسمت از اهالی دزفول برای آذوقه خودشان محتاج هستند که در خارج زندگی بکنند و بعد از اینکه آن تقاضا از طرف اهالی دزفول و انجمن ولایتی شد وزیر مالیه سابق صلاح دانست که بایندهات تخفیف داده شود و برای تشویق فقط عشر عایدی از آن ها گرفته شود و بمجلس پیشنهاد کرد در کمیسیون که این مطلب مطرح مذاکره شد بمناسبت اینکه هیچوقت معمول نبوده و نمیشود از رعیت عشر گرفت و آن ها همینقدر میتوانند کار بکنند که آن چیزی را که بمالك میرسد بدهند لفظ (مالکی) اضافه شده که محصول مالکی ایندهات هر قدر شد يك عشر از آن بدولت برسد و عجالاً همینکه مالکین آن جا مسبوق بشوند که مجلس شورای ملی مالیات را تخفیف داده است شروع بآبادی آنجا خواهند کرد و همین اسباب تشویق آن ها میشود والا اگر بگوئیم که این تخفیف را نباید داد و مالکین مجبورند همان مالیات سابق را بدولت برسانند و این مسئله اسباب این میشود که هیچ وقت اسباب آبادی آنجا فراهم نشود بجهت اینکه يك ملک که دوست

تومان عایدی دارد و مالک آن بایستی چهار صد تومان مالیات آن را بدهد آنجا هرگز شروع بآبادی آن نخواهد کرد ولی همینکه اینقانون از مجلس گذشت شروع بآبادی خواهند کرد و کم کم ایندهات آباد شد مالیات دولت هم بحد سابق خودش بالغ خواهد شد و حسین آباد عجالاً عایدیش بیشتر از مالیات آنجا است به بعضی ملاحظات برای دولت صرفه داشت جزء اینجا شد و غیر از حسین آباد بعضی نقاط دیگر هم شاید عایدیش بیشتر از مالیات آنجا میشود ولی عجالاً چهار سال است دولت مالیات نگرفته است و اگر باین ترتیب بماند باز هم بدولت چیزی نخواهد رسید ولی اگر این مسئله بگذرد و رأی داده شود چیزی بدولت عاید خواهد شد و ضمناً هم ایندهات غربی که حالا خالی از سکنه است دائر خواهد شد و مردم هم آسوده میشوند .

آقا سید حسین اردبیلی - ماده ۹۱ قانون انجمن های ایالتی و ولایتی ایج حق را بوزارت مالیه میدهد که بتصدیق انجمن محلی تخفیف راجع بمالیات را بپذیرد و عرایض بنده همان است که آقای میرزا احمدیاد آوری فرمودند و لازم نمیدانم که این مسئله در مجلس مذاکره و تصویب شود خود وزارت مالیه قانوناً مجاز است که بعد از تحقیق و تفتیش انجمن محلی بر طبق تصویب آن انجمن این قبیل تخفیفات را منظور بدارد .

بهجت - در موضوع این لایحه اشتباه میشود این تخفیف نیست برای مثل ملخ خوراکی و امثال اینها است که انجمن ایالتی و ولایتی پیشنهادی بکند که مطابق ضرریکه بآنها وارد آمده است يك تخفیفی داده بشود ولی این آن نیست این تغییر مالیاتی است یعنی يك محلی است خالی از سکنه که حالا میخواهند آنها را آباد بکنند و اگر بخواهند بمجرد اینکه شروع بآباد کردن شد دولت مطالبه مالیات میکند يك مالیات گزافی که در زمان شاه عباس برای آن جا قرار داده شده است و زمانی بوده است که خیلی آنجاها آباد بوده است و حالا نمیتوانند آن مالیات را بدهند همان مالیات را مطالعه خواهند نمود باینواسطه مالکین آنها میخواهند يك اطمینانی از دولت بگیرند که اگر شروع بآبادی اینجا کردند مالیات سابق را از آنها مطالبه نکنند و در معنی حالا میخواهیم خوب يك مالیات جدیدی بکنیم آیا این وظیفه مجلس است یا خیر ؟ بدیهی است که این مطالب بالاخص از وظایف مجلس است و از قبیل تخفیف سالیانه نیست که انجمن تصدیق بکند و وزارت مالیه تخفیف بدهد حالا اگر در عبارت این لایحه برای آقایان اشتباهی دست داده است و محل اختلاف شده است صحیحش این است که باید ایندهات را آباد کنند و يك آنچه عاید مالکین میشود بدولت بدهند حالا تصویب میکنند یا نمی کنند این مسئله علیحده است لکن اینکه فقط تصویب مالیه کافی است این اشتباه است که بایستی پیشنهاد انجمن های ایالتی و ولایتی خود وزارت مالیه تصویب بکنند و برای رفع این اشتباه لازم است عرض کنم بآقایان چون ایندهات نزدیک است بخرخه یعنی سرحد عربستان است و منتهی میشود بخاک عثمانی و اگر این دهات آباد نباشد ایلات عثمانی وارد خاک عربستان میشوند و بالکلیه دهات شرقی هم مورد تاخت و تاز میشود

برای خاطر اینکه در يك نقطه سرحد واقع شده اند و اگر این دهات دائر و آباد بشود ممکن است بتدریج ایام آن طرف است که مردم من بعد اراضی لم یزرع آنرا آباد کنند و یک چیزی بدولت بدهند و بنده فرض و واجب میدانم که آقایان نمایندگان این اجازه را بدهند هم تخفیفی بآنها داده میشود و هم آنجاها آباد میشود و هم آنها یک غیرمسکون مسکون میشوند و هم فایده برای دولت دارد و هم آنها یکی که مأمور حفظ ایندهات خواهند بود یک قوه برای دولت میشوند پس این مالیات جدیدی است که وضع میشود و از وظایف مجلس است و هیچ ربطی بانجمن ولایتی و ایالتی ندارد.

رئیس - لایحه در این باب از طرف وزارت مالیه رسیده است قرائت می شود تا خاطر آقایان مسبق بشود (ببابت ذیل خوانده شد) (مجلس مقدس شورای ملی)

قراء دهات غربی دزفول چندی است خراب و خالی از سکنه و لم یزرع مانده و از طرف علماء آن جا تقاضا شده است که وزارت مالیه اجازه بدهد ش وع آباد کردن قراعتز بوره نموده و عشر عایدی و محصول را از بابت مالیات بپردازند انجمن ولایتی عربستان نیز این مسئله را تصدیق نموده علاوه بر این آقایان نمایندگان عربستان هم نظر بآباد شدن قراء مذکور همین تقاضا را نموده و صورت اسامی سیزده بلوک و قریه که باید آباد شود بوزارت مالیه ارسال فرموده اند بنابر این ماده واحده ذیل پیشنهاد مجلس شورای ملی میشود.

ماده واحده - بصاحبان بلوک و قراء ۱۳ گانه ذیل واقعه در سمت مغرب دزفول اجازه داده میشود که اقدام بآبادی نموده و عشر عایدی و محصول را از بابت مالیات بپردازند تا قرار میزری کلی داده شود بن دار حاجی حسن - بن دار ناظر - کتبه علی ابن الحسین - ده حاجی - بن دار شاهی میان چغان - سهران - زاویه ها - بن معلا - حسین آباد - چرکه سید احمد.

رئیس - يك لفظی اینجا در ماده کمیسیون افتاده است.

حاج عز الممالک - بله باید همان طوریکه وزیر نوشته است اضافه شود.

معمل الدوله - خیلی از مطالب این جا میگردد که از ترتیب وقاعده خارج است مثلا وقتی که از برای يك دهاتی يك تخفیف ابدی تقاضا میشود اولاً باید دید که مالیات آنجا چقدر است ثانیاً باید آنجا یک مالیتش کم است ولی آباد است و عایدش زیادتر از جاهای دیگر است معین بشود و همچنین معلوم بشود که مجلس چقدر از مالیات را اجازه میکند که بکلی موقوف شود و از آن گذشته علت خرابی این دهاتی را که میگویند اینطور معلوم است و بلا سکنه شده است باید فهمید که چه چیز است و رفع آن از تخفیف مالیات میشود یا بجز دیگر و این علت که رفع شد آن دهات بخوبی و زودی آباد میشود یا نمیشود بنده تصور میکنم که اگر ما این مسئله را باین ترتیبکه راجع بایندهات پیش آمده است عنوان و تصویب بکنیم وقت مجلس

همیشه باین قسم از مطالب صرف خواهد شد برای این که در این ملکت از این قبیل دهات بسیار است که بواسطه این که از طرف صاحبانش اسباب خرابی آنها فراهم شده است یا آن که آفتی رسیده است یا سبب برده است یا تگرگ زده یا این که يك آفتی رسیده است بی سکنه مانده است و اگر یک جزئی توجه بکنند اصلاح خواهد شد و در این صورت ما دچار خواهیم شد و هر روز در مجلس از هر طرف يك همچو عنوانی بشود برای اینکه همانطور که عرض کردم در اطراف دهاتی خواهد بود که يك علی مغروبه شده است یا بواسطه اینکه دهی پهلوی آن آباد شده است و جمعیت آن ده بآنجا رفته اند و بواسطه آن عایدی آنجا کسر شده است و این کار اسباب این خواهد شد که هی پیشنهاد بکنند که فلان ده آس کرده است یا مغروبه شده است باید بآن تخفیف داد و هیچ توجه نداریم بآن دهاتی که آباد شده است و مالیات ندارد و هیچکس در صدد نیست که يك پیشنهادی بکند که فلان قراء آباد شده است و مردم از آنها فایده میبرند يك مالیات کافی بدهند هیچ همچو چیزی نشده است البته باید تخفیف داد ولی دچار يك شکالی خواهیم شد که همیشه باید مشغول کار باشیم و حال این تخفیف نیست تخفیف اقل است که رسیده باشد بلکه این کسر مالیات است و تصور نمیکنم بدون اینکه بدانیم مالیات آنجا چقدر است و چقدر باید تخفیف داده شود ممکن باشد این را تصویب کرد.

حاج عز الممالک - همانطوریکه آقای بهجت فرمودند مقصود از آن تخفیفی که میفرمایند تصویب آن منوط به تصدیق انجمن ایالتی و تصویب وزارت مالیه است تخفیف موقتی است که صلاحیت تصویب آنرا قانون راجع میکند بانجمن ایالتی و ولایتی ولی يك تغییر مالیاتی است که بر قراری يك مالیات دائمی هم که البته باید از مجلس بگذرد اما علت خرابی اینها البته لازم بتشریح نیست که از بابت شرارت اشرار بوده که صاحبان آنها نتوانسته اند آنها را زیاد بکنند و اگر بهمین حال باقی باشد تا مدت ها لم یزرع خواهد بود و اول نقطه شروع بآبادی ترتیب مالیات آنجا است برای اینکه آن شخص مالکی که باید شروع بآبادی بکنند وقتی که دید صد تومان عایدی دارد و یا صد تومان از او مالیات میخوانند هرگز شروع بآبادی نخواهد کرد و تا اطمینان از وضع مالیات آنجا نداشته باشند ممکن نیست که هیچکس در صدد آبادی آنجا بر آید و عدم آبادی آنجا باعث خرابی دزفول بلکه يك قسمت بزرگ عربستان شده است و چنانچه درست دقت بفرمائید خواهید دانست که يك قسمت بزرگ اهالی عربستان که متواری شده و بخاك عثمانی رفته اند برای عدم آبادی این دهات بوده است که يك ضرر کلی به محصول و معیشت اهالی زده است اما اینکه فرمودند نظر بدعتهات آباد نمیشود که منافع زیاد میبرند و مالیات نمیدهند علت این نمیشود که ما برای مالیات این قسم جاها ترتیبی قرار بدهیم بجهت اینکه يك ملکی آباد شده است و از آن ملك بفلان آدم فلان مبلغ میرسد آن ممکن است بهتر ترتیبی که مقتضی است يك لایحه وزیر یا وکیل پیشنهاد میکند و میگردد و این هم گرو کش نیست که يك ملك مغروبه را تخفیف مالیاتی بدهیم

برای اینکه فلان ده آباد شده و مالیات نمیدهند هیچ مربوط بآن نیست و بعبقیده بنده لازم است که امروز این مسئله از مجلس شورای ملی باکثرت رأی بدهد که اهالی دزفول مطمئن بشوند و شروع به آبادی بکنند و معین است همینکه آباد شد ترتیب امنیت آنجا هم فراهم خواهد شد و کم پیش از مالیات ساقش بدولت خواهد رسید اگر چه البته امروز که شروع به آبادی بکنند عشر عایدی این دهات هرگز بقدر مالیات سابق آنجا نخواهد شد ولی اگر امروز اکتفا بهمان عشر بکنیم روز بروز در تدریج خواهد بود و برعکس اگر در حالت حال باقی بماند روز بروز خرابی آنجا افزوده خواهد شد و این دهات خالی السکنه خواهد ماند و بارباب صاحب ملك و دولت و برعبت چیزی عاید نخواهد شد و هر سه بی بهره خواهند ماند بلکه از اینطوری که لم یزرع است بدتر خواهد شد.

رئیس - مذاکرات را آقایان کافی میدانند (گفتند کافی است) يك اصلاحی است که آقای اردبیلی پیشنهاد کرده اند خوانده میشود. (ببابت ذیل خوانده شد)

پیشنهاد عوض ماده واحده: وزارت مالیه مجاز است که از بابت مالیات مقرر قراء سیزده گانه مفضله ذیل اکتفا باخذ و دریافت يك عشر از عایدات آنها می نماید تا قرار میزری کلی داده شود.

رئیس - آقای مجبر قبول دارید؟
حاج عز الممالک - اینجا يك فرقی هست

اینکه نوشته شده است اکتفا بکنند این شاید بمانند که این ترتیب موقتی است حالا اگر مقصودشان غیر از این است خوب است تشریح بشود چون ماده باید اجازه بدهد که مالیات سابق تخفیف داده شده و از این بیعده فقط يك عشر از عایدات آنها از بابت مالیات بدولت داده شود و این ماده اینطور نبینماند خوبست توضیح بفرمایند.

آقای سید حسین اردبیلی - اینجا آن مقصودی که از این پیشنهاد منظور شده بعبقیده بنده این اصلاحی بنده جامعتر و کافی تر است زیرا آن پیشنهاد چندین نقص دارد و علاوه آن مقصود راهم نمیبرورد بواسطه اینکه اینجا اولاً اجازه داده شده است بآن اشخاصی که صاحبان قراء و مزارع هستند که شروع بکنند بآبادی و عشر عایدات دهات خودشان ببعوض مالیات بدهند این چیز خیلی غریبی است بجهت اینکه این اجازه را تمام نقاط ایران باالطبعه داشته و دارند کشور را بآبادی دهات خودشان بکنند و هم مجاز هستند که يك قسمت بزرگ اهالی عربستان که متواری شده و بخاك عثمانی رفته اند برای عدم آبادی این دهات بوده است که يك ضرر کلی به محصول و معیشت اهالی زده است اما اینکه فرمودند نظر بدعتهات آباد نمیشود که منافع زیاد میبرند و مالیات نمیدهند علت این نمیشود که ما برای مالیات این قسم جاها ترتیبی قرار بدهیم بجهت اینکه يك ملکی آباد شده است و از آن ملك بفلان آدم فلان مبلغ میرسد آن ممکن است بهتر ترتیبی که مقتضی است يك لایحه وزیر یا وکیل پیشنهاد میکند و میگردد و این هم گرو کش نیست که يك ملك مغروبه را تخفیف مالیاتی بدهیم

مالیاتی است که تا بحال معمول بوده است میدادند لا بد معفو است و عجاتاً معاف هستند از دادن تقاضای مالیات سابق و ده يك عایدات تاموقتی که قرار میزری کلی داده شود پس پیشنهاد بنده بهتر است برای اینکه مقصود را خوب میفهماند و وقت رامعین میکند که تا آنوقتیکه قراری برای میزری گذاشته شود وزارت مالیه اجازه دارد که اکتفا بکنند بدریافت کردن عشر عایدات آنجا ولی اینکه آنجا نوشته است که بلاك اجازه داده شود اعم از اینکه این اجازه داده شود یا نشود بالطبع تمام مردم و همه نقاط ایران این اجازه را دارند که شروع بکنند بآبادی و دادن عشر عایدات خودشان و اگر هم عشر عایدات را بوزارت مالیه بدهند در نخواهد کرد و پس نخواهد داد پس باید این اجازه را بوزارت مالیه بدهند که عوض مالیات این عشر را بگیرد و در این صورت مسئولیتی بوزارت مالیه وارد نخواهد شد که تقاضای این مالیات را نگیرد.

حاج عز المملک - اینجا اگر دعوض اکتفا لفظ (فقط) گذاشته شود قبول میکنم یکی دیگر اینکه لفظ مالکی هم باید بعد از عایدات ذکر شود بجهت اینکه از غیر مالکین نمیشود مطالبه مالیات کرد

رئیس - (خطاب آقای اردبیلی) باین ترتیب قبول دارید؟ (اردبیلی - بله قبول دارم) (پیشنهاد مزبور بطریق ذیل مجدداً قرائت شد)

پیشنهاد عوض ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است که از بابت مالیات مقرر قراء سیزده گانه مفضله ذیل فقط باخذ و دریافت يك عشر از عایدات مالکی آنها اکتفا بنماید تا قرار میزری کلی داده شود.

رئیس - آقای حاج امام جمعه مخالفید؟
حاج امام جمعه - (اجازه بفرمائید عرض داشتم)

رئیس - جزء کمیسیون نیستیم اما لفظ (مالکی) را غلط میدانم.

حاج وکیل الرعایا - بنده جزء کمیسیون هستم اگر اجازه بفرمائید عرض دارم (رئیس بفرمائید)

حاج وکیل الرعایا - اصلاحی که باه بود و کمیسیون از خودش اضافه کرد و تا حال مذاکره نشده بود همین چیزی بود که آقای حاج امام جمعه يك مقداری اشاره بآن فرمودند و بعضی از آقایان هم اخیراً اظهار کردند پیشنهاد وزارت مالیه فقط میتوسد يك عشر از عایدات کمیسیون چه اضافه کرده است که قابل توجه است؟ کمیسیون باو اضافه کرده است يك عشر از خالص عایدات منتهی میگوید که از حصه مالکین و تفاوت عملی هم که در نظر هست اینست که دولت بکمشری را ببرد باید بعد از وضع مخارج مجلسی باشد حالا مخارج مجلسی تقسیم میشود بین مالک و مزارع با یکی از آنها آن را اطلاع ندارم و با جرت کار میکنید یا بدست دیگران آن را نمیدانم چه ترتیبی بوده یا خواهد بود مقصود این است که اگر این را مجلس اعتراض ندارد يك عشری را که دولت میدهد باید از بیست و پنج بدهد يك میبرد و آن وقت هم در معنی از صد دو و نیم برده است نه از صد ده اینچیز است که اینجا است اما يك چیزی هم اینجا هست و آن این است که بعضی اظهار کردند ما اگر توجهی بکنیم که این قراء رو به آبادی بروند و این توجه ما فقط باین باشد که يك ده يك مالیات

بگیریم و پیش از این يك ترتیبی برای آنها نداده باشیم و برای آن ها احداث يك روزی نکرده باشیم و منحصر باین باشد که بآن ها بگوئیم که يك عشر عایدی خودشان را بدهند اگر این را هم بکنیم پس چه کار برای آنها کرده ایم ما اینجا نوشته ایم که بشکایات اینگونه اشخاص بر رسم یعنی آنقدریکه قانون حق بآن ها داده ما برای این اینجا نوشته ایم که از ده و ایران خراج نستانند.

رئیس - این خارج از موضوع است.

حاج وکیل الرعایا - صحیح است که خارج از موضوع است ولی مقصود بنده این است که ما اینجا آمده ایم که این کارها بطور منصفانه بگذرد و تعدی بکسی وارد نشود یعنی تا آن جائی که میتوانیم اما آن چیزهاییکه بما پیش نهاد میکنند که تا بحال بآن ها مالیات بسته شده و با اینکه تا بحال مأمورین مالیه پیشنهاد نکرده اند این تقصیر نماینده نیست تقصیر آن مأمورین محلی است و ما پیشنهاد نکرده اند اما آن جاهائی را که پیشنهاد کرده اند برای گرفتن تخفیف همینقدر که برام معلوم شود و بدانیم که مستحق تخفیف است البته تخفیف خواهیم داد و باید هم تخفیف بدهیم برای اینکه تعدی نشده باشد (مجدداً ماده مزبور قرائت شد)

رئیس - رأی میگیریم باین ماده آقایانیکه تصویب میکنند این ماده را ورقه سفید خواهند داد و آقایانیکه تصویب نمیکنند ورقه کبود (اوراق رأی اخذ شده آقای حاج میرزا رضا خان آهارا بعد از ذیل شماره نمود) ورقه سفید - ۵۲ کبود - ۲.

رئیس - باکثرت ۵۲ رأی از ۷۴ نفر نمایندگان حاضر تصویب شد يك ربع تنفس داده میشود (مجدداً پس از يك ربع جلسه تشکیل شد)

رئیس - تقاضائی است که از طرف چهل نفر از نمایندگان شده است قرائت میشود بعد از مذاکره رأی میگیریم (ببابت ذیل قرائت شد) مقام منبع ریاست مجلس مقدس دامت شوکتة چون تشکیل کمیسیون رابطه بعضی سوء آثار در خارج حاصل کرده است و با اینکه در مشاوره وزراء مداخله نکرده و کف فکری هم ننموده اند کتبه اقدامات و اجراء آنها منسوب میشود ما امضاء کنندگان ذیل تقاضا میکنیم فعلاً کمیسیون مزبور منحل شود.

رئیس - آقای ارباب مخالفید.

ارباب کیخسرو - مخالف نیستیم لکن توضیحی لازم است عرض کنم چون طوری تقاضا شده است که بر میخورد بعضی آن کمیسیون بنده هم جزء آن هیئت انتخاب شده بودم لازم است توضیحی عرض کنم.

رئیس - پس بعد از يك مخالف بفرمائید آقای

آقای سید حسین اردبیلی - بله میخواستم عرض بکنم چون از طرف هیئت وزراء اظهار عدم رضایت از آن هیئت نشده است و آن هیئت هم کاری نکرده است که اسباب سوء ظن باشد باین جهت هیچ علتی ندارد که این کمیسیون منحل شود و باید باقی باشد.

ارباب کیخسرو - بنده اگر چه استمفا داده ام از این کمیسیون ولی همینقدر خواستم مرض کنم که این کمیسیون را که تشکیل داده اند برای این بوده است و بعنوان این انتخاب کردند که رابط باشد میان مجلس و هیئت وزراء و تا بحال این هیئت هیچوقت به هیئت اجتماعیه حاضر نشده است در هیئت وزراء که داخل يك ترتیبی شده باشد فقط دو مرتبه والا حضرت اقدس آقای نایب السلطنه احضار کرده اند آن هیئت را و آنجا حاضر شده اند فرض اینست که این هیئت بآن کاری هم که داشته اند و برای آن منتخب شده اند حاضر نشده و آن کار را هم هنوز نکرده است همین قدر محض توضیح خواستم عرض کرده باشم.

مهرز الملك - بنده تصور میکنم در صورتیکه يك کمیسیون برای يك کار معینی تصویب شد دیگر آن کمیسیون را نباید باین زودی منحل نمود ترتیب آن کمیسیون مکرر در مجلس توضیح شد و برای تصوراتی که در خارج میشود نباید کمیسیون را منحل کرد و بعضی تصوراتی که در خارج میشود سهوی است یعنی مردم نمیدانند و این تصورات را میکنند در صورتیکه شما چند مرتبه در مجلس توضیح کردید و بعضی اشخاص هم که در خارج عمداً بعضی اشتهاات میدهند و اذهان مردم را مشوب میکنند منحل کردن کمیسیون مانع از حرکات آنها نخواهد شد منتهی آنوقت آنها بطور دیگر اذهان مردم برام شوب میکنند دست بردار نیستند و این منحل کردن کمیسیون به چوچه چاره نمیکند و اینکه این کمیسیون انتخاب شده بود بجهت يك مقصودی بود اولاً خود کمیسیون يك مأموریت مخصوص نداشت که کسی بتواند بگوید کمیسیون بوظایف خود عمل نکرده و فائده از آن برده نشده است فقط این کمیسیون انتخاب شده برای اینکه يك رابطه شد بین هیئت وزراء و مجلس و از ابتداء تصویب این کمیسیون را هم والا حضرت اقدس آقای نایب السلطنه کرده اند و این کمیسیون يك ذخیره است حاضر اگر تا حال محتاج نشده اند و وجود این کمیسیون لازم نشده است ممکن است فردا لازم شود یعنی خود حضرت اقدس آقای نایب السلطنه آنها را بخواهد یا هیئت وزراء آنها را بخواهند اگر تا حال وجود اینها طرف احتیاج واقع نشده است شاید فردا يك همچو عده لازم بشود که آنها را بخواهند و باره مذاکرات بعمل بیاید و آنها نتیجه آن مذاکرات را ب مجلس میرساند تا این کمیسیون باقیست ممکن است این تقاضا هر وقت از طرف آنها بشود فوری بوقع اجرا گذارده شود و در اینصورت بنده عرض میکنم که این کمیسیون را که انتخاب کردید تصور يك فایده برای آن کردید و انتخاب کردید یا تصور يك فایده نکردید و چرا انتخاب کردید تا اینکه حالا منحل بکنید اگر غلط نبود و تصور يك فایده برای این کمیسیون کردید چرا حالا میخواهد منحل کنید و علاوه این يك چیزی است که بعبقیده بنده ثابت و مدلل میکند که هیچ روزی ما از روی يك ترتیب و سبک معین کار نمیکنیم و این خیلی بد است و ممکن است باین ترتیب بگرور يك چهل نفری يك تقاضائی بکنند و

منحل بکنید اگر غلط نبود و تصور يك فایده برای این کمیسیون کردید چرا حالا میخواهد منحل کنید و علاوه این يك چیزی است که بعبقیده بنده ثابت و مدلل میکند که هیچ روزی ما از روی يك ترتیب و سبک معین کار نمیکنیم و این خیلی بد است و ممکن است باین ترتیب بگرور يك چهل نفری يك تقاضائی بکنند و

فرمای همان روز يك چهل نفر ديگر تقاضا بکنند که آن کمیسیون منحل بشود و این برای مجلس خیلی بدست حالا خود دانید

حاج شیخ الرئیس - اینطور که نماینده محترم تقریر کرد نظر بنده و سایر آقایان نمایندگان که این کمیسیون را انتخاب کردند و بی لزوم ندیدند این بود که در این موقع که بر حسب پیش آمد غیر مترقبه حکومت مازناهی است و البته همیشه کابینه وزرای عظام دائماً مشغول کارند و نمیتوانند همه وقت حاضر شوند در مجلس و یارای اطلاعات بما بدهند و نمایندگان از معیری و خط و خیز مطلع باشند این هیئت رابط باشد برای تحصیل اطلاعات از هیئت وزراء برای آقایان و کلاه و البته این يك نظر صحیحی بود که بنده و سایر آقایان هم تصویب و بغوریت انتخاب کردیم حالا از طرف ذیشرف والاحضرت اقدس هم تقاضائی شده است یا نشده است آنرا بنده نمیدانم در هر صورت ما اینرا تصویب کردیم باین لحاظ لکن مع التأسف می بینیم که آن نتیجه برای و کلا که یکی خود بنده باشم حاصل نشد زیرا که از روزیکه این هیئت انتخاب شدند یا کاری نکردند که با اطلاع بدهند یا طرف توجه وزراء نشده اند و در هر حال خود این دلیل است که این کمیسیون بی لزوم است از این گذشته خود انتخاب این هیئت هم در خارج سوء اثر کئی کرده است و نمیشود آن سوء اثر را بی اهمیت فرض کرد و بنظر بی اهمیتی نگاه کرد و عرض میکنم بعضی پیش آمدها برای همین است که ما افکار عمومی را طرف توجه نمیدانیم و با فکر خصوصی خودمان متوجه هستیم حال بنده بیش از این نمیخواهم جسارت کنم و اطال لسان بنمایم همینقدر عرض میکنم که بنده باندازه خود در امری را که داده بودم پس بگیرم و انحلال این نیست حالیه را که اسمش کمیسیون رابطه است دارای اهمیت پولتیکی و از اهم فرائض میدانم.

رئیس - گویا مذاکرات کافی باشد (بعضی اجازه خواستند)

رئیس - وقتیکه این کمیسیون را انتخاب کردیم بیش از این مذاکره نکردیم حالاً هم بیش از این مذاکره لازم ندارد - رأی میگیریم در این تقاضا آقایانیکه انحلال این کمیسیون رابطه را تصویب میکنند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند).

رئیس - با اکثریت (۳۸) رأی از (۷۱) نفر نمایندگان حاضر تصویب شد راپورت کمیسیون بودجه راجع بحقوق نیابت سوم سفارت اسلامبول خوانده میشود.

(بمبارت ذیل قرائت شد) لایحه وزارت امور خارجه راجع بحقوق نیابت سوم سفارت کبرای اسلامبول مطرح گردید وزارت امور خارجه تقاضا نموده بودند مقرری این خدمت بطور استثناء از بودجه وزارت امور خارجه از مجلس گذشته و نیابت سوم بطور فوقوت بطرف اسلامبول حرکت کند پس از مذاکرات لازم چون وجود نیابت سوم در اسلامبول لازم است کمیسیون بودجه با اکثریت تصویب مینماید مبلغ ۹۰ تومان ماهیانه حقوق و تفاوت خرج نیابت سیم سفارت کبرای اسلامبول اعتبار بوزارت خارجه داده شود ماده مبلغ ۹۰ تومان که ۵۰ تومان مقرری و ۴۰ تومان مخارج شام و نهار نیابت سوم سفارت کبرای

اسلامبول است ماهیانه اعتبار بوزارت امور خارجه داده میشود این اعتبار از بودجه کل وزارت خارجه برگشت خواهد نمود.

رئیس - مخالفی هست .
دکتر سعید الاطباء - بنده مخالفم و تصور میکنم این مسئله باید در جزء بودجه وزارت خارجه بیاید بمجلس و در آنجا به بیستم که نایب سوم در اسلامبول لازم داریم یاخیر بنده اطلاع دارم که مادر آنجناب دوم نداریم در اینصورت نمیدانم چطور يك نایب سومی قرار داده ایم يك مواجیبی هم برای او معین کرده ایم و در هر صورت تصور میکنم که این باید بماند تا بودجه وزارت خارجه بیاید و معلوم شود که ما نایب سوم در آنجا لازم داریم یاخیر.

لواء الدوله - اولاً عرض میکنم چیزی را که وزیر پیشنهاد میکند البته لزوم دارد که پیشنهاد میکند دیگر آنکه در راپورت مینویسد که از بودجه کسر خواهد شد این مطلبی که اینجاست تصویب شده است و کلیات بودجه بلکه کلیات و جزئیات آنهم در اینجا میآید هر اشخاصی که از ترتیب وزارت خارجه اطلاع دارد میدانند که سفارتخانه ها سه نایب دارد نایب اول و دوم و سیم مترجم هم که بوده است اینها سابقاً تصویب شده است منتهی بودجه نیامده است حالا وزیر امور خارجه مینویسد که حالا اهمیت دارد وجود نایب سوم و باید برود برای اینکه سفیر ما از آنجا مینویسد که نایب سوم چرا نیاید متوسل میشود به وزارت امور خارجه برای فرستادن نایب چه ضرر دارد نایب ما بلکه نواب ما همیشه آنجا حاضر باشند و از اینکه حاضر نباشند در محل خدمت خود چه صرفه تا بحال برده ایم بجز اینکه علی الاتصال دچار مطالبی شده ایم که روابط آنجای ما کسر شده است وقتی اینها نزنند مسلماً روابط ما کسر میشود.

رئیس - گویا مذاکرات کافی است (بعضی اظهار داشتند که کافی نیست)
رئیس - پس رأی میگیریم در اینکه مذاکرات کافی است یا کافی نیست آقایانیکه تصویب میکنند که مذاکرات کافی است قیام نمایند (اغلب قیام نکردند)

رئیس - تصویب نشد .
حاج شیخعلی خراسانی - آقای لواء الدوله ظاهراً اشتباهی کرده اند کسی مخالف نیست که نایب سوم لازم است یا لازم نیست در سفارت اسلامبول تشکیلات وزارت خارجه و مستخدمین خودشان بسته بنظر وزیر امور خارجه است چیزی که نیست و اسباب مخالفت بعضی از آقایان است اینست که چه اختصاص دارد که حقوق یکفردی را بیاورند از مجلس بگذرانند قبل از این که بودجه کل از مجلس بگذرد اگر این جزو بودجه سابق است که يك تشکیلاتی از سابق داده اند و اینهم جزو آنها است و همان ترتیبی که در خصوص کلیه در دست دارند خودشان عمل میکنند چه جهت دارد که بالاخص نایب باید بیاورد یکفرد در مجلس رأی داده شود حال آن که بهیچوجه بهیچیک از افراد مستخدمین وزارت خارجه بوده است چه جهت دارد که ما يك جزء آن را تصویب میکنیم و باقی او باشد خوب بود که وزارت خارجه بودجه

خودش را بفرستد و ما در هر يك نظری بکنیم و در ضمن تصویب بودجه این یکفرد هم تصویب شود جهت ندارد که ما یکفرد را تصویب بکنیم و باقی آن باشد بعلاوه این پیشنهاد در زمان وزیر امور خارجه سابق شده است و ما نظر وزیر امور خارجه حالی را در این باب نمیدانیم بچه میباشد و حال این که لازم است معلوم بشود جهت مخالفت این است
حاج عزالممالک - این مسئله که بودجه وزارت خارجه باید بمجلس بیاید یا بطور فوق العاده این یکفرد بمجلس بیاید این سبب نمیشود که ما تصویب بکنیم که ما يك نایب سومی در سفارت اسلامبول لازم داریم یاخیر وزیر امور خارجه این را صلاح دانسته اند که يك نایب سومی برود با اسلامبول و تقاضای حقوقی هم برای او کرده است کمیسیون هم صلاح دانسته است که يك نایب سومی برود حالا البته اکثریت مجلس قاطع است و الا فرق این که در جزء بودجه در يك ماه بعد از تشکیل مجلس بگذرد یا حالا چندان فرق نمیکند و این هم که فرمودند نظر وزیر امور خارجه حالیه باید در اینجا معلوم بشود این پیشنهاد از طرف وزارت خارجه شده است و لزومی ندارد که نظر وزیر امور خارجه حالیه را هم بدانیم و در هر حال اکثریت مجلس هم قاطع این مسئله خواهد بود.

دکتر سعید الاطباء - بنده مجبور هستم دومترجم عرض خودم را تکرار بکنم بنده مسوق هستم از ترتیب سفارت اسلامبول و اطلاع دارم که يك شخصی نیابت دوم آن جا را میخواست وزیر امور خارجه اظهار داشت که سفارت اسلامبول نیابت دوم ندارد باین ملاحظه بنده باز خاطر نمایندگان را متذکر میکنم که قبل از این که نایب دوم را معین کرده باشیم چطور میتوانیم نیابت سوم را مقرر بکنیم علاوه بر اینکه ما باید نظر بیودجه داشته باشیم و این جزء بودجه کل وزارت خارجه باید بمجلس بیاید و تصویب شود نه خارج از آن و علیحده.

معین الرعایا - نیابت سوم هیچ ربطی به این ندارد که بودجه کل بمجلس بیاید و در صورتیکه از طرف وزارت امور خارجه تصویب شده است که باید برود دیگر بما دخلی ندارد و اما در خصوص اینکه چرا در بودجه کل نیامده است در راپورت مینویسد که از اینجا فوق العاده میخواهند بفرستند این شخص را با اسلامبول و البته شخصی که باید بطور فوق العاده برود آنجا حقوقش هم باید معین باشد و تصور میکنم که جای مخالفت نباشد و لازم میدانم که رأی بگیریم .

رئیس - حالا مذاکرات را کافی میدانید (گفتند کافی است)
مخالفی هست در اینکه رأی بگیریم (گفتند خیر) رأی میگیریم با این ماده واحد که قرائت شد آقایانیکه تصویب میکنند ورقه سفید خواهند داد و آقایانیکه تصویب نمیکند ورقه کبود (اوراق رأی اخذ آقای حاج میرزا رضا خان از قرار ذیل شماره نمود - ورقه سفید (۱۹) ورقه آبی (۴) **رئیس -** بلا تکلیف ماند راپورت کمیسیون بودجه راجع بقنات یوسف آباد بفرویه یزد قرائت

میشود (بمبارت ذیل قرائت شد) لایحه وزارت مالبه راجع بشکست قنات یوسف آباد بفرویه یزد در کمیسیون بودجه مطرح گردیده نظر بتصدیق انجمن ولایتی و حکومت یزد در خصوص شکست محل مزبور وزارت مالبه پیشنهاد نموده بودند مبلغ یکصد و هفتاد و نه تومان سه هزار نصف مالیات قنات بفرویه تخفیف داده شود پس از مذاکرات لازمه نظر باینکه مالیات قنات مزبور مبلغ دیست و چهارده تومان و کسری اصل و یکصد و چهل و چهار تومان و پنجاهزار فرس است و تصدیق شکست آن جا از انجمن ولایتی و حکومت مجلس شده است کمیسیون با اکثریت آراء مطابق ذیل فرغ آنجا در هذالسنه تخفیف میدهد .

ماده واحد مبلغ یکصد و چهل و چهار تومان و پنجاهزار دینار فرغ قنات یوسف آباد بفرویه یزد تا مدتیکه املاک واقعه در یزد ممیزی نشده تخفیف داده میشود .
حاج عزالممالک - خوب است لایحه وزیر را بخوانند
رئیس - راپورت دیگر از کمیسیون بودجه خوانده میشود تا لایحه وزیر را بیاورند (بمبارت ذیل قرائت شد)

لایحه وزارت مالبه راجع بقنات ای ماهی بیست و پنج تومان در باره ادیب المجاهدین کرمانی گردید نظر باستحقاق و صدقاتی که در راه آزادی بادیه المجاهدین رسیده کمیسیون بودجه با اکثریت آراء ماهی پانزده تومان مادم الحیوة در باره ممیزی تصویب مینماید .

ماده - ماهی پانزده تومان مادم الحیوة در باره ادیب المجاهدین کرمانی بر قرار میشود .
رئیس - مخالفی هست (اظهاری نشد)

رئیس - رأی می گیریم در این ماده آقایانیکه موافقت در ورقه سفید خواهند داد (اوراق آراء اخذ و آقای حاج میرزا رضا خان بده (۴۲) احصاء نمود
رئیس - با اکثریت (۴۲) رأی تصویب شد .

لایحه وزارت مالبه راجع بقنات یوسف آباد بفرویه یزد بمبارت ذیل قرائت شد .
مجلس شورای ملی - قنات وقفی یوسف آباد بفرویه یزد مبلغ سیصد و پنجاه و هشت تومان هشت هزار ششصد و چهل دینار مالیات دیوانه دارد که دیست و چهار ده تومان و یک هزار و هشتصد و هفتاد و پنج دینار آن اصل مالیات است و بقیه تفاوت عمل میباشد و مدتی است که رعایا و متولیان آن بوزارت مالبه و مجلس شورای ملی شکایت کرده اند که چند سال است قنات مزبوره خاک و مسلوب المنعمه شده انجمن ولایتی یزد و آقای سردار جنگ حکمران سابق و پیشکار مالبه آنجا تصدیق اظهارات رعایا را نموده اند که مجبورند برای مشروب خود از خارج و دهات اطراف تحصیل آب نمایند نظر بتصدیقات فوق الذکر وزارت مالبه ماده واحد ذیل را پیشنهاد مجلس شورای ملی مینماید .

ماده واحد - وزارت مالبه مجاز است که مبلغ یکصد و هفتاد و نه تومان و سه هزار و هشتصد و بیست دینار نصف مالیات قنات وقفی یوسف آباد را تا مدتی که املاک واقعه در یزد ممیزی نشده تخفیف دهند .
آقا میرزا احمد قزوینی - بنده در مسئله

اول دیدم که راجع به تخفیف نبود متقاعد شدم ولی در اینجا مسلماً راجع به تخفیف است و در اصل نوبت و هشتم قانون اساسی تخفیف و معافیت از مالیات منوط بقانون مخصوص است و در قانون انجمنهای ایالتی و ولایتی يك ماده دارد که تخفیف پس از تصدیق انجمن تصویب وزارت مالبه خواهد بود و این حکایت میکند و هیچ تصویب مجلس را لازم نمیدانم و محتاج باینکه بمجلس بیاورند نیست .

رئیس - این يك مسئله است که یکوقت باید تصویب بکنند که بنده از این قبیل لوائح را قبول نکنم و در این باب تصریحی نشده است و رأی داده نشده است و بنده هم از خودم نمی توانم این کار را بکنم .

حاج سعید ابراهیم - در اصل (۱۸) قانون اساسی میگوید تسویه امور مالبه جرح و تعدیل بودجه تغییر در وضع مالیاتها رد و قبول عوارض و فروعات همچنان ممیزی های جدیده که از طرف دولت اقدام خواهد شد تصویب مجلس خواهد بود پس در حقیقت رد و قبول عوارض تمام تصویب مجلس شورای ملی است و این پیشنهاد در حقیقت رد میکند يك عوارضی را که دولت میکرده است و این را ما باید تصویب بکنیم و تصویب آن وظیفه مجلس است .

معدل الدوله - بنده فقط عرضی که دارم این است که همه قانون اساسی را برای جرح و تعدیل سند میکنیم و هیچ تعدیل میان او نیست همیشه جرح میکنیم خیلی از این قبیل مجلهاست و باید محلی باشد که بتواند تکفوف بکند این کسر ها را و اگر وزارت مالبه پیشنهاد بکند در مقابل این لایحه که میدهد يك محلی را هم بنماید که ما بتوانیم قائم شویم و متصل خرج از مجلس نگذرد که اقلعوض این صد و هفتاد تومان کسر میکنیم که يك پنجاه تومانی هم بتوانیم از يك جای مشروعی بیفزائیم در صورتیکه بنده خوب خبر دارم از این قبیل مجلهها زیاد است و اگر اینطور تصویب شود همه روزه دچار اشکال میشویم .

حاج عزالممالک مخبر - این فرمایش آقای معدل الدوله جواب شکست این قنات ای ماهی دهد بعد از اینکه انجمن ولایتی تصدیق کرده است در اینکه این قنات مغروبه است وزارت مالبه هم تصدیق کرده که اینجا تخفیف داده شود البته مجلس شورای ملی هم تصویب میکند و رأی خواهد داد بنده هم تکذیب نمیکند فرمایشات ایشان را شاید سایر جاها هست که بیشتر از این مالیات داشته باشد و میتواند بپردازد ولی این مربوط بشکست قنات يك جائی نخواهد بود و کمیسیون هم بعد از آنکه تحقیقات نمود معلوم شد که لازم است این تخفیف به آنها داده شود و حالا رأی مجلس شورای ملی هم قاطع این مسئله هست .

آقا میرزا احمد - بنده این مسئله را هیچ محتاج باین نمیدانم که این در مجلس مذاکره و رأی گرفته شود مقرر بفرمائید ماده (۹۱) قانون انجمنهای ایالتی و ولایتی را بخوانند معلوم میشود و بنده محتاج برای و مذاکره در مجلس نمیدانم و

باید این جور لوائح بمجلس بیاید ماده مزبور بقرار ذیل خوانده شد .
ماده (۹۱) انجمن ایالتی حق نظر در وصول و ایصال مالیات بفرعونان که موافق قانون مقرر شده باشد دارد تصفیه شکایات راجعه بمالیات و همچنین تحقیق در باب استدعای تخفیفات و تشخیص امر آفات برعهده انجمنهاست و نتیجه تحقیقات بتوسط حاکم ایالت باید بوزارت مالبه ابلاغ شود که با تصویب وزارت مالبه بموقع اجرا گذارده شود .

رئیس - چنانچه ملاحظه فرمودند تحقیقاتش را راجع کرده است بانجمنها منتهی ترتیب صحیح اینست که این قبیل تحقیقات باید يك سال قبل پیش بینی شود و جزء بودجه بمجلس بیاید لکن چون ما بودجه صحیحی نداشته ایم نتوانستیم بآن ترتیب رفتار کنیم گویا مذاکرات کافی باشد حالا رأی بگیریم بماده واحد لایحه وزیر آقایانی که تصویب میکنند ورقه سفید و کسانیکه تصویب نمیکند ورقه آبی خواهند داد .

حاج عزالممالک مخبر - برای راپورت کمیسیون باید رأی گرفته شود که مبلغش کمتر است
رئیس - بله برای راپورت کمیسیون باید رأی گرفت ولی مسئله ممیزی هم باید نوشته شود .

حاج عزالممالک - البته باید نوشته شود (مجدداً راپورت کمیسیون قرائت شد و رأی گرفته شد) آقای حاج میرزا رضا خان اوراق رأی را بعداً مفصله ذیل احصاء نموده ورقه سفید (۴۵) ورقه آبی (۱) .

رئیس - با اکثریت (۴۵) رأی از (۷۲) نفر نمایندگان حاضر تصویب شد لایحه است از طرف هیئت وزراء عظام پیشنهاد شده قرائت میشود .

(بمبارت ذیل قرائت شد) .
مقام منبع مقدس شورای ملی شیدالله ارکانه با استحضار و بصیرت کاملی که مجلس مقدس از اوضاع کنونی دارد هیئت وزراء برای مخارج فوق العاده از قبیل اعزام اردو هائیکه بعد از این لازم خواهد شد و بعضی مخارج مخفی که برای پیشرفت مقاصد دولت ضرورت دارد اعتبار سیصد هزار تومان نقد از آن ساحت مقدس بغوریت تقاضا مینماید که مبلغ مزبور را خزانه دار کل پس از امضای هیئت وزراء برای مخارج لازمه بپردازد نجفقلی بختیاری

رئیس - رأی در فوریت گرفتن لازم نیست بجهت اینکه تقاضای مخارج است فقط باید رأی بگیریم که در همین جلسه رسیدگی شود آقایانیکه تصویب میکنند که در همین جلسه مذاکره نمایند قیام نمایند .

(اغلب قیام نمودند) .
رئیس - با اکثریت تصویب شد چون ماده بندی نشده است ماده اش اینطور نوشته اند .
(ماده واحد بمبارت ذیل قرائت شد) .
ماده واحد - وزارت مالبه مجاز است مبلغ سیصد هزار تومان اعتبار بهیئت وزراء برای مخارج لازمه از قبیل اردو کشی وغیره بدهد .
وزیر داخله - بنده عقیده ام اینست که همان

طوری که وزراء پیشنهاد کرده اند برای مصارف اردو کشی و مخارج مخفیة نوشته شود بهتر است که تصریح شود.

(مجدداً با اصلاح مزبور خوانده شد)

حاج سید ابراهیم - در آنجا مطابق لایحه وزراء يك چیزی باید قید شود (مخارجی که بتصویب هیئت وزراء حواله میشود) و یکی هم گما میکنم که در آخرش نوشته شود که در صورت دفع حاجت صورت مخارجش را بحسابات کل مالیه خواهند داد خوب است قید شود در وقتی که حاجت رفع بشود و مقام اقتضا کند صورت آنرا بحسابات کل وزارت مالیه خواهند داد و الا در اساسش بنده موافقم و تصویب میکنم ولی این دو قید را بنده لازم میدانم و باید زیاد شود.

لواءالدوله - وقتیکه يك هیئت وزراء در ملک برای تصفیه امور معین شد البته بعضی لوازم هم لازم دارند که اگر فراهم نکنیم آنوقت بازر - میگردد و تقصیر راجع میشود بما این مسلم است آنها وقتی سیصد هزار تومان را خواستند برای اردو کشی و مخارج مخفیة نمیشود اسم بردم مخارج مخفی را بنده میدانم چیست برای این است بعضی را بعضی نقاط بفرستند بعضی راپورتها بدهند و بنده تصور میکنم که اگر این مساعدتها با دولت نشود گمان میکنم که با هیئت دولت همراهی نکرده ایم و آن چیزهاییکه برای ما پیش میآید ضرر ما است با آنها همراهیم.

حاج سید ابراهیم - علاوه بر این فرمایش را که آقای حاج سید ابراهیم فرمودند جواب از طرف وزراء عظام داده نشده که بعد از آنکه این مخارج را فرمودند صورت بمالیه میدهند یا نمیدهند مخارجی که تا بحال داده شده است از برای اردو کشی جزء این سیصد هزار تومان است یا خیر این سیصد هزار تومان باید معین شود صورت مخارجش را همان وقتیکه اردو اعزام میشود بمالیه و خزانه دار کل میدهد یا خیر همینطور صورت مخارج مخفیة را.

وزیر داخله - البته این قسمتی که راجع باعزام اردوها است آن چیزی نیست که تاخیر بشود در صورت دادن او ولی آنچه راجع بمصارف مخفیة است وقتیکه هیئت دولت صلاح بداند آنرا هم صورتش را میدهند.

رئیس - دیگر مخالفی نیست رای میگیریم آقایانیکه تصویب میکنند ورقه سفید و آقایانیکه تصویب نمیکنند ورقه کبود خواهند داد (اورا رای اخذ و حاج میرزا رضا خان بعد از ۵۴ احصاء نمودند

رئیس - با کثرت (۵۴) رای از (۷۱) نفر نمایندگان حاضر تصویب شد.

رئیس - دستور سه شنبه بیستم بقیه قانون انتخابات - راپورت کمیسیون بودجه در باب عبدالملکی مجاهد.

رئیس - راجع بدستور مخالفی نیست (مخالفی نبود)

رئیس الوزراء - چون آقای دبیر الملک ناخوش بوده و برای معالجه بفرنکستان رفتند موقع هم باریک بود وزیر پست و تلگراف نداشتیم لهذا آقای معاضد السلطنه را برای وزارت پست و تلگراف انتخاب کردیم.

(مجلس يك ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

جلسه ۲۸۴

صورت مشروح يوم شنبه ۲۰ شهر شعبان المعظم ۱۳۲۹

رئیس - آقای مؤتمن الملک سه ساعت قبل از ظهر بجای خود جلوس نموده و پس از ده دقیقه مجلس افتتاح گردید صورت مجلس روز شنبه (۱۷) را آقای آقامیرزا ابراهیم خان قرائت نمودند (غائبین جلسه قبل) آقا میرزا علی اکبر خان بدون اجازه سلیمان میرزا فرزانه با اجازه غائب آقایان آقا شیخ - محمد حسین یزدی.

دکتر امیر خان - آقا میرزا اسدالله خان کردستانی - ناصر الاسلام - لواءالدوله - آقامیرزا ابراهیم قمی - میرزایانس هر یک نیم ساعت و آقای متین السلطنه پنجاه دقیقه و آقای میرزا سلطان ۵ دقیقه از وقت مقرر تأخیر نمودند.

حاج عز الممالک - بنده عرضم این بود که حاج وکیل الرعایا با تخفیف مخالف نبود باید اصلاح شود.

رئیس - خودشان باید حاضر باشند و عقیده - شان را بگویند در صورت مجلس هم همچو چیزی نبود دیگر کسی مخالف نیست (اظهار شد خیر) صورت مجلس تصویب شد قانون انتخابات - ماده دوم را اول قرائت میکنند برای اینکه ماده اول مربوط است بماده دوم باینجهت اول ماده دوم قرائت میشود و مذاکره میکنیم بعد ماده اول را میخوانیم (ماده مزبور بعبارت ذیل قرائت شد)

ماده (۲) تقسیم نمایندگان ملت نسبت بجمعیت تخمینی ولایات و اهمیت محلی از قرار شرح جدولی است که بآخر نظامنامه منضم شده است.

بهجت - پیش از اینکه ورود بکنیم بحوزه بندیها در ماده دوم يك چیزی بنظر میرسد که باید مسبق باشیم و آن اینست که مینویسد تقسیم نمایندگان ایالات و ولایات از قرار فهرستی است که بآخر نظامنامه منضم است حالا ما باید بدانیم که با این ترتیب چکار میخواهیم بکنیم بنویسیم طهران ده نفر یا آذربایجان (۲۷) نفر چطور میشود ما میتوانیم این کار را بکنیم بنده در اینجا يك نظر ابتدائی از برایم پیدا میشود و آن اینست که در این موضوع اول باید ببینیم نقطه نظر مجلس در وقت انتخابات از چه قرار است از قرار عده نفوس است یا نظر با اهمیت موقع سیاسی است و جغرافیائی است و حیثیت تجارتي را هم ملاحظه میکنند یا خیر معنی مقصود فقط نقطه نظری جمعیت است یا اینکه خصوصیات آب و خاک هم ملاحظه میشود گمان میکنم نقطه نظری که در اینجا هست فقط جمعیت است یعنی حیثیت تجارتي و اقتصادی و غیره هیچ ملاحظه نشده است اگر چه در پایتخت يك خصوصیتی منظور نظر نمایندگان بود ولی در غیر پایتخت گویا فقط نظر بجمعیت است پس اگر نظر بجمعیت است اولاً ما باید یکماده اینجا بگذرانیم یعنی بنویسیم که هر پنجاه هزار نفر صد هزار نفری حق یک نفر نمایندگی دارد و چون این ماده را هنوز نگذرانیده ایم نمیتوانم بگویم که آذربایجان (۲۷) برای چه بگوئیم هر استان پنج نفر داشته باشد یا فارس ده نفر یا شانزده نفر داشته باشد دلخواه که نیست لابد باید از روی يك مقیاس باشد اگر از روی يك مقیاس است اولاً آن مقیاس را ما باید بدانیم چه

چیز است اگر آن مقیاس اینست که هر صد هزار نفر یا پنجاه هزار نفر یک نفر نمایندگی داشته باشند باید بموجب یکماده معلوم بشود آنوقت هم دیگر محتاج بان نیست که این حوزه بندیها را در دو مجلسی بگذرانیم این يك نظامنامه داخلی است شاید جمعیت طهران سیصد هزار نفر شده خواهد گفت قانون همیشه قابل تغییر است بنده عرض میکنم صحیح است ولی فر قانون که همیشه نظر بتغییر نباید باشد که همیشه وضعش کنیم بعد تغییرش بدهیم یا اینکه اگر اقتضا آن مملکت مجبور بان کرد آنرا رای بدهیم اگر نکرد رای ندهیم و اساساً بنده میدانم این چه رائی است که پارلمان ما میدهد مثلاً ما رای میدهیم که شیراز سیصد هزار نفر جمعیت دارد شاید بیشتر داشته باشد آیا این رای مبنی بر يك احصائیه است که فرضاً هم که مبنی بر احصائیه صحیحی باشد اصلاً این مطلب قابل رای نیست پس بنده عقیده ام این است که یکماده را اینجا ابتداء باید رای بدهیم که هر صد هزار نفری یا پنجاه هزار نفری یک نفر نمایندگی بفرستند پارلمان و آن اساس انتخابات ما خواهد بود و مطابق آنماده انتخابات مستقیم که داریم همینطور یکماده میگذرانیم که هر صد هزار نفر یک نفر آنوقت مطابق این ماده يك نظامنامه داخلی بترتیب داده خواهد شد حالا اگر وزارت داخله برایش اشکالی پیدا شود ممکن است آن نظامنامه داخلی را يك کمیسیونی از مجلس معین بشود که آن را ترتیب بدهند والا اگر باینقسم ترتیب بدهیم یقیناً باب شکایات از اطراف باز می شود برای این که ما پیش خودمان فرض کرده ایم جمعیت فارس سه کرور صد هزار نفر است فردا شکایت میرسد که بیشتر است و مطابق عده نفوس بانها حق داده نشده است پس چطور مجلس میتواند این رای را بدهد و فارس مثلاً سه کرور صد هزار نفر است از کی این مسئله محقق شده است این مثل این مینماید که برای قضاوت و مسائلیکه راجع به امور قضاوت است بنشینم رای بدهم و اگر آن در نفر باهم مراجعه داشتند آنطور رای بدهم ما که نمیتوانیم که از روی حدس و تخمین رای بدهیم ما اگر میخواهیم در این خصوص يك رای بدهیم باید از روی يك احصائیه صحیحی باشد آن را هم که نداریم فرضاً هم که يك احصائیه صحیحی داشته باشیم وظیفه پارلمان نیست که در اینخصوص رای بدهد مجلس وظیفه اش فقط اینست که عده را معین کند آنوقت سایر ترتیبات آن باید يك نظامنامه دائمی باشد و ترتیب و تعیین عده و مأخذ انتخابات هم بغیر از اینکه یکماده بگذرد که صد هزار نفری یک نفر نمایندگی داشته باشد و تمام بشود راهی ندارد.

ذکاء الملک مخبر - در خصوص اینکه مأخذ عده نمایندگان عده نفوس ولایات باشد همین طوریکه آقای بهجت فرمودند نظر کمیسیون هم بر این بوده است منتهی اینست که چون احصائیه صحیحی نداریم از روی تخمین عمل کرده ایم و ممکن است که در خیلی موارد هم اشتباه کرده باشیم اما چاره نیست ولی اینکه میفرمائید مأخذ را بموجب يك ماده قانونی معین کنیم و باقی جدول حوره بندی را واگذار کنیم بنظامنامه داخلی این را بنده شخصاً تصدیق ندارم و گمان میکنم که اینطور نباید باشد ترتیب انتخابات وعده نمایندگان که به ریالت و ولایتی